

Kotimainen sirkusalan koulutus ja työmarkkinat eivät vielä kohtaa

- tutkimus selvittää sirkusalan koulutuksen saaneiden työllistymistä

Taiteen keskustoimikunnan tutkimusyksikön tuore julkaisu kartoittaa sirkusalalle koulutettujen työllistymistä ja suomalaisen sirkuskoulutuksen kehittämistarpeita. Sirkuksen tiedotuskeskuksen tutkija Riikka Åstrandin selvityksessä tarkastellaan sirkusalan ammatillisen koulutuksen ja työelämän kysymyksiä kyselyaineiston ja työnantajahaastattelujen perusteella.

Sirkus on Suomessa nuori, kehittymässä oleva taiteenala. Sirkuksen ammattilaisia arvioidaan olevan noin 150–200, ja koulutuksesta valmistuvien määrä on vuositasolla noin 15. Freelancer-sirkustaiteilijat työllistyvät muun muassa nykysirkusryhmien produktioissa, teattereissa ja yritystilaisuuksissa, mutta vakituisia työpaikkoja ei juuri ole. Sirkusalan opetustöitä on tarjolla runsaasti, sillä nuorisosirkusten verkosto ja koko soveltavan sirkuksen kenttä tarvitsevat opettaja- ja ohjaajatyövoimaa. Monien muiden taideammattilaisten tapaan myös sirkusalalla elanto koostuu useasta tulolähteestä, joista taiteellinen työ on vain yksi. Taiteellisesta työstä koko toimeentulonsa saa selvityksen mukaan vain vajaa viidennes koulutuksesta valmistuneista.

Alan koulutus käynnistyi toisella asteella ja ammattikorkeakoulutasoisena 1990-luvun puolivälissä. Yliopistotasoisista koulutusta sirkusalalla ei vielä ole. Melko tuore ammatillinen koulutus ei ole vielä muodostunut alan työnantajien keskuudessa rekrytointiin houkuttelevaksi tekijäksi. Työnantajat näkivät olemassa olevan koulutuksen positiivisena tekijänä henkilöä työhön valittaessa, mutta kukaan tutkimusta varten haastatelluista ei maininnut tekevänsä rekrytointipäätöstä pelkästään kotimaisessa sirkuskoulutuksessa saadun tutkinnon perusteella. Sen sijaan muutamia ulkomaisia sirkustaiteilijakoulutuksia mainittiin sellaisina, joista työnantaja mielellään palkkaa valmistuvia taiteilijoita koska tietää tämän nimenomaisen koulutuksen antavan työssä tarvittavia valmiuksia.

Kouluttautuminen ulkomailla on sirkusalalla yleisempää kuin muilla taiteenaloilla. Kyselyyn vastanneista sirkusalan ammattilaisista runsaat 30 prosenttia on opiskellut ulkomailla. Ulkomaisesta sirkusalan koulutuksesta valmistuvat taiteilijat ovat myös sijoittuneet kotimaisen koulutuksen saaneita paremmin taiteelliseen työhön. Ulkomailla kouluttautuneista enemmistö saa koko- tai pääosan toimeentulostaan sirkusalan taiteellisesta työstä kun pelkästään Suomessa kouluttautuneiden joukossa osuus on vajaa kolmannes. Ulkomaisen koulutuksen etuna vastaajat näkivät taiteilijakoulutuksen edellyttämät resurssit, mikä mahdollistaa muun muassa lähiopetuksen suuremman määrän suomalaiseen koulutukseen verrattuna.

Sekä koulutuksesta valmistuneet että työnantajat nostivat esiin useita alan koulutusta koskevia kehittämissuhteita. Konkreettisesti toivottiin lisää työelämätaitoihin keskittyviä opintoja, työharjoittelua sekä verkostoitumista työelämään jo koulutuksen aikana. Koulutuksen sisällön osalta toivottiin sekä taiteellisen ja sirkusteknisen työskentelyn painottamista että selkeästi pedagogisiin opintoihin keskittyvää koulutusväylää sirkusalan pitkään jatkuneen opettajapulan ratkaisemiseksi. Enemmistö kyselyyn vastanneista piti myös positiivisena suunnitelmaa käynnistää yliopistotasoinen sirkusalan koulutus Teatterikorkeakoulussa.

Tutkimuksen mukaan alan työtilanteen parantamiseksi tärkeintä olisi työelämän toimijoiden ja oppilaitosten välisen yhteistyön kehittäminen. Niin ikään kansainvälisen yhteistyön kehittäminen edesauttaisi liikkumista myös ulkomaisilla työmarkkinoilla, mikä on sirkusalan kannalta keskeistä sen kansalliset rajat ylittävän luonteen vuoksi.

Työpaperit saatavilla kokonaisuudessaan verkkosivuilta:
www.taiteenkeskustoimikunta.fi/julkaisut

Riikka Åstrand: **Sirkusalan ammatillinen koulutus ja työelämä**
Työpapereita - Working papers no 49. Taiteen keskustoimikunta 2010. Helsinki. ISSN 0788-5318
ISBN 978-952-5253-80-1

Julkaisu on maksuton. Yli kymmenen julkaisun tilauksista laskutamme toimitusmaksun.

Lisätietoja:

Sirkuksen tiedotuskeskus, tutkija Riikka Åstrand, puh. 050-5394555, riikka.astrand@sirkusinfo.fi

Tilaukset:

Taiteen keskustoimikunta, Julkaisut, PL 293, 00171 Helsinki
tel. (09) 1607 7066, tkt-kirjasto@minedu.fi